

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 7

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDÈNCIA, 16. — Ent.

Diumenge 26 de Març de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Girona, trimestre 1'50 ptes.
A fóra 2'00 "
Número solt 0'10 "

CAMPANYA ELECTORAL

COMENTARI

Segona ideologia electoral

Com en totes les ocasions solemniais, ha parlat la veu genuïna de Catalunya.

¿Quina veu es aquesta?

Per a ser la veu d'una patria, ha de ser una veu molt pura, com l'aigua cristallina, com la gota de rosada; ha de ser una veu molt clara, com la diafanitat del firmament en una jornada de primavera.

Per ser la veu de la Patria ha de tenir sonoritats molt fermes i molt dolces alhora; ha de ser una veu lliberadora.

La veu de Catalunya sols pot ostentar-la l'estol polític que hagi sostingut amb més ardiment i amb més constància les reivindicacions de la terra catalana, que hagi fet d'aquestes reivindicacions el principi suprem de la seva vida, que tots els seus actes hagin girat al entorn de la seva consecució, que hagi presindit de tota cosa que signifiqués deixar-les en lloc secundari.

I tots els estols polítics han delinquit —tots menys un— i tots els estols polítics han tingut debilitats de preferència, i molts sols han integrat el seu esforç a l'obra de Catalunya d'una manera episdica, i molts han oblidat a segon terme els drets de Catalunya per a laborar per una forma de govern.

Sols un estol polític, que mes que estol forma una ESCOLA d'educació política, ha sigut el mantenedor dels drets de Catalunya, i com un caballer gentil unes vegades, i altres com un campió herdic, s'ha despullat de tota impedimenta pertorbadora i amb esforç indomable s'ha llençat dreturerament a l'obra magna de la reconstitució nacional de Catalunya, que ha estat sempre la seva finalitat única.

Es aquesta ESCOLA, caballer gentil i campió alhora, l'estol regionalista que segueix les banderes desplegadas al vent de la LLIGA REGIONALISTA.

La virtualitat esplendorosa de la joventut, el seny de la maduresa, la gallardia que dona el convenciment del propi valer, un gran sentit constructiu, una profunda dignitat política, son les característiques de la LLIGA REGIONALISTA.

I no es aquesta una afirmació gratuïta. Amb els deu anys que compta d'ac-

tuació intensa, ha realitzat un miracle, mai realitzat per cap altre partit polític espanyol.

Amb deu anys ha reconstruït la personalitat propia de Catalunya nacional, amb traces característiques inconfundibles. Ha situat el moviment del nostre poble en les vies gloriuses del seu major progrés i esparidiment. Ha romput velles ficcions, anoverrant el caciquisme centralista i reivindicant el dret del poble català a emitir lliurement els seus sufragis. Ha donat amb la puresa de la seva doctrina el cop mortal al fingiment d'uns governs enemics d'una Espanya nova. Ha format amb la benemèrita Diputació de Barcelona, un Institut d'Estudis catalans gran centre de cultura catalana, la Biblioteca de Catalunya, l'Escola de Funcionaris, la gran xarxa de carreteres provincials, l'incomparable Universitat Industrial. Ha conseguit l'implantació de la Mancomunitat salvadora. Ha mantingut en el Parlament la veu sensata d'una Espanya nova. Ha lluitat en totes parts i en totes les esferes pel sosteniment i per la propagació dels interessos de Catalunya en els seus aspectes polític, econòmic i social.

I ara com a flor d'esperitualitat la «Lliga Regionalista» ens ofereix un manifest que dirigeixen els seus parlamentaris al país i que'ns complaurem en anar-lo publicant successivament.

En mig del terratrèmol d'un mon en desvari, que vessa sang; en mig de l'angoixa d'una Espanya, que paga el pecat de les seves concupiscències i els seus odis; quan les patries amenacen en enderrocar-se, la veu de Catalunya, parlant per boca de la «Lliga Regionalista», parla de la gran Iberia, del resurgiment d'una Espanya nova, a faisó de la Catalunya que la «Lliga» ha format i sustenta.

Es aquesta la segona ideologia electoral: la «Lliga Regionalista», expressió genuïna del esperit de Catalunya, parlant de vida, en mig la mort que domina en un mon que lluita, en una patria decadent, en uns estols polítics que han sigut causant del seu aniquilament.

PONS

.. Polítics desaparèncius ..

Amb motiu del plantejament de la propera lluita electoral, s'han presentat entre nosaltres fenòmens polítics tan interessants, com ho seria l'aparició en les nostres zones clamatorològiques, d'una aurorabo real.

No son ja solsament els partits desacreditats per tota una historia de vergonyes, els que actuen amb desaparènciu inqualificable sino que també homes pertanyents a partits honorables per els ideals que sustenten, han apel·lat a les ignomi-

nies de procediment de trenta anys en darrera, de plé domini caciquil.

Aquells homes, com el senyor Font i Fargas, militants en partits que mantenen idealismes sagratíssims, sembla tament com si s'empenyessin a establir un *match* competint amb forma reproble amb les velles desferres del caciquisme centralista; de tal manera que venen a fer-se dignes companys d'homes com En Roure i comparsaria.

Son aquestos homes (la comunió ens

mereix tots els respectes) els que pretenen ser els porta-estandarts a Girona del lema de *Deu, Patria i Rei*.

Son aquestos homes els que amb el nom de *Deu* a la boca recorren el districte de Vilademuls, propagant la candidatura del senyor Ballbé, lliberal, d'un lliberal francament afiliat a un partit com el d'En Romanones, tan poc sospitós de sentit dretà; son aquestos homes que fan servir a la Religió com si fós una bandera, per amparar els seus egoismes, i atribuint-se drets que no 'ls hi pertocuen donen patent de catolicisme a una candidatura que contradiu totes les normes pontificies, i anatematitzen a una altre candidatura, calificant-la d'esquerrana i d'anticatòlica.

Son aquestos homes els que'n nom de la *Patria*, recomanen se voti a un sobrevingut, a un home complament ignorat fins ara, a un home que ha tingut per única historia el anar encasillat per un districte, en un càs més de cunerisme, i que amb motiu de la seva elecció s'ha recordat per primera vegada, de parlar d'amor a la terra nostra, entrant-li afany de sacrificis estantíssims, i procurant millores que si no fessin fàstic, farien riure, perquè el desig de tals millores son filles no d'un patriotisme desinteressat, sino d'un pur i senzill egoisme electoral. Son molt ignocents o molt apassionats els que fan càs i donen valor a actes semblants, com si tots no sabessim que en el moment actual tot son afany d'obtenir millores per a obtenir vots, i que després, passades les eleccions aquells afany s'han convertit en oblidats...

Son aquestos homes als que amb la bandera d'un *Rei* a la mà, laboren en contra seu, afavorint a un home contrari a la seva dinastia, i s'alien amb governs que son els sostenidors del actual regim, aquell regim que voldrien (?) veure enderrocat, i que sols aixís i fent tots els possibles per a arribar-hi, poden tornar a sostenir les aspiracions dels seus pares.

Malament acrediten la sinceritat dels seus ideals suprems, aquestos homes que amb desaparènciu inaudita actuen d'aquesta sort, sense que puguin donar la més petita justificació acceptable de la seva conducta.

Nosaltres encara no retornem de la nostra sorpresa, perquè lo que aquestos homes fan es l'escarni més repugnant dels principis del honorable partit en que militen; perquè aquestos homes neguen tota la seva vida; perquè demostren que sols els preocupen els seus egoismes, ja que son ordres que tot quan han fet fins ara ha sigut una insinceritat.

Nosaltres encara no retornem de la nostra sorpresa, al veure com tot un fons de petites passions es d'una força avassalladora tal que romp totes les disciplines i precindeix de compromisos suprems per tot home d'ideal i de política política i particular.

I mentre els d'ara fan això, els d'avans... els seus pares... regaven amb sang pròdiga la bandera dels seus idealismes...

NOTES ELECTORALS

Una gran orientació és la característica d'alguns homes pertanyents a estols polítics com el senyor Font i Fargas, que sots la copa de l'integritat del ideal i amb l'excusa d'imposicions sacratíssimes d'aquest mateix ideal, busquen solsament la satisfacció de baixos egoismes. I una vegada més en el transcurs de la campanya electoral, s'ha palesat amb les llums de l'evidència que per a molts els principis idealistes no serveixin sino per a cubrir la *mercaderia averiada* de la propia conveniència.

Aquesta evidència viu en la consciència de totes les persones sensates que s'enteren de la cosa política, davant de lo que passa en el districte de Vilademuls amb els treballs de propaganda que a favor del senyor Ballbé venen realitzant elements ben dignificats del carlisme, sobretot el senyor Font i Fargas.

Altres en cambi obeeixen cegament els seus dictats, que aquell dona, que en contraposició al ideals que pregonen, propugnen la candidatura d'un home sobrevingut, sense cap solvència política, afiliat a un partit mil vegades vilipendiat per aquestos mateixos homes, que en contra seu parlaven de *vessament de sang* i de *formar muralles amb els seus pits*, per a oposar-se a las allaus lliberalistes que volien enderrocar institucions sagrades. Tot passa, per lo vist.

Prò sense escrupol, amb una osadía mai vista, que no té cap defensa racional, precindeixen de tot, i en plé desequilibri polític, llenquen els ideals per la finestra i escupen sobre d'ells tota la virulència de desatinats odis i malavolences.

Ni la llei de *Deu* que ells proclamen i se'n diuen monopolitzadors; ni la veu de la *Patria*; ni les nosmes partífices textuals i clares; ni la seva adhesió a un monarca ben determinat, son obstacles a la seva desaparènciu que arriba als límits del escarni i de l'insolència.

Per a ells totes les armes son bones, amb tal que 'ls afavoreixin, i aquella integritat dels seus pares, que tan tenen a la boca, i el decor de molíssims dels seus correligionaris que senten la força i la puresa de principis glorificats per la sang i el sacrifici, se veuen befatats inicuaument per aquestos homes que actuant de dictadors imposen al seu gremi polític la força de la seva voluntat, perquè son els que tenen una natural disposició pels procediments de baixa categoria, perquè saben a la perfecció el ressort de tota la política perfidiosa.

I mentre uns obeeixen, els altres més vius s'escalfen en un foc que desentumeix els membres per reconfortes les potencies.

Uns, els primers, aguanten el ciri de la simplicitat i l'ignocència, mentre els altres, els segons, lliben a les seves costes, unes copes de reconfort i d'aivi...

Els fracassos de la vida enceguen als homes moltes vegades, i fan que aques-

tos corrin tot un fons de misèria, que espera l'ocasió oportuna per a vessar i fer víctimes.

Això és lo que passa an algún dels acompanyants del senyor Ballbé; que van pels pobles a vessar el despit de tota una vida de frissaments, que tenen la condició de retornar sempre a la boca com un record sinistre.

I així iràn treballant per el triomf del ideal.

¡Quin sarcarme!!

Deiem l'altre dia i repetim més amunt que al senyor Ballbé de Gallart, era un sobrevingut, i completament inèdit entre nosaltres.

Se comprén; el senyor Ballbé de Gallart, no havia estat mai per aquestes terres, o sinó sols hi havia sigut de pás.

En cambi el senyor Ballbé de Gallart, és bastant conegut a Madrid on resideix, i allí és on saben donar-ne raó informativa.

Es natural a homes com el senyors Ballbé de Gallart a casa seva els coneixen i en consecuença a Madrid el coneixen bé.

Si algú, doncs, necessita informes per a publicar biografies en els periòdics (és un dir), a Madrid els hi donaràn complerts; i entre altres el senyor Salvatella.

No vagi, doncs, ni a Girona ni a Vilademuls.

Diuen que diuen que'l senyor Vilahur, candidat jaumí proclamat per Girona, deixa el lloc a D. Dalmacio.

Si fos així el paper del senyor Vilahur haguera sigut ben *galdós*...

A nosaltres ens és igual, i en cambi els electors i la gent del districte hi guanyen, perquè l'espectacle (que és gratuït) sempre és més pintoresc amb D. Dalmacio.

Benvingut, doncs, sigui D. Dalmacio.

Les ninetes ploren
ploren de tristior,
perque...

Aquesta vegada les ninetes que ploren son els maurins—senyor Tuyet, Figols *societat anònima*—perque veuen com enderroquen al seu aimador (Serrallonga), al bondadós senyor Peyra.

Segueixen les proclamacions de fill adoptiu dels de Torroella a favor del senyor Fournier. Tot serà que després no sobrevingui una qüestió de lilegitimitat. Sort que 'ls jutjes...

El senyor Font i Fargas, cap del carlisme gironí, acompanya públicament com tothom sab al senyor Ballbé, candidat lliberal per Vilademuls, anant de bracet amb ell per tot el districte.

I diuen que'l prohóm (!) carlista, dirigint-se al seu afavorit li digué:

—*Và bé el ball Ballbé?*

A lo que ell respongué:

—*Si me dic Vallbé, bé ha d'anar bé el ball.*

Porqueras, poble del districte de Vilademuls, com deiem darrerament, va demanar 6.000 pessetes al senyor Ballbé per a poguer construir unes Escoles. El senyor Ballbé va prometre fiances que obtindrà del senyor Comte de Romanones.

Prò els de *Porqueras* d'acord amb lo que llealment els hi aconcellarem, han obert els ulls i no han volgut mossegar l'am.

I donant proves de llestesa, han reabtat un dipòsit al candidat lliberal, que naturalment ha dit que *nones*.

I ara els de *Porqueras* així enganyats s'han indignat contra el senyor Ballbé. I aquest ha rebut una lliçó exemplar, com se mereix sempre l'home que apel·la a armes falses per a combatre.

I és probable que'l *tret li surti per la culata*. No està mal.

Se diu que'l Sr. Font i Fargas va recabar de la Junta Provincial jaumista la seva llivertat d'acció en lo que respecte a Vilademuls, i que la Junta Provincial precindint abusivament de compromisos contrets pels superiors jeràrquics, li va concedir.

Es aquesta una defensa tan peregrina, que no podrà certament satisfer la consciència que repugna de certes actuacions, encara que per aplacar els seus clams d'indignació, s'apliquin certs lenitius reconfortants...

La veritat es que'l lema sant de la causa tradicionalista queda per terra molt mal parat, i no autoritzan particulars conveniencies, el que'n nom de coses molt sagrades, s'abusi d'elles conferint-se atribucions que no escauen a un home seré, a un home representantiu, ni a una autoritat d'un partit.

I ja hi ha jaumins que diuen que'l nom Sr. Font i Fargas, no es precisament per a enlairar un partit i que fa nosa.

Aviat cada un d'ells formarà una dissidència apart.

Els electors enmatlleuats que corren pel Sr. Ballbé de Gallart, aprofitant la catalanitat dels seus cognoms, fan creure a la gent que'l candidat lliberal es fill del districte de Vilademuls.

Nosaltres no ho creiem i fins duptem de que tingui *ciutadania catalana*.

Per sortir de dupte, no fóra millor que'l Sr. Ballbé de Gallart tingués la *gallardia* de mostrar-nos o fer publicar la seva partida de baptisme?

Els maurins, des de *Patria* diuen: «las impresiones que recibimos de nuestros amigos, son favorables el señor Ballbé de Gallart...»

Ja saben doncs, els nostres amics regionalistes del districte de Torroella de Montgrí el que 'ls hi toca fer enfront de la candidatura del Sr. Peyra que com a maurí ha representat el districte i amb la mateixa filiació intenia tornar a presentar-lo.

L'oficialitat exclusiva del castellà es anti-constitucional

III
(Acabament)

Hem demostrat ja que aytal oficialitat és contrària a la constitució porque cohibeix la lliure emissió del pensament regoneguda en el art. 13 y porque converteix en lletra morta l'art. 15 en el que se estoqueix que tots els espanyols son admissibles als empleos y càrrechs públics segons *llur mèrit y capacitat*. Ara anem a probar que també s'oposa al art. 12 que diu així: *Cada qual és lliure d'elegir sa professió y de apendrerla com millor li sembli*.

Y bé: és efectiva y real aquesta llibertat? No, porque si un espanyol no castellà vol apendrer una professió, una carrera del modo que dicta la Pedagogia, y fins el sentit comú, ço és, servintse de la propia parla com a medi didàctic y expositiu no pot pas ferho, car en les aules, exàmens, oposicions, concursos y actes acadèmichs de tota classe no li permet aquesta manera d'actuar, qu'és precisament l'única conforme a la rahó natural, y la justícia y equitat. El dret consignat en el art. 12 queda donchs, purament nominal, completament ilusori per als set milions d'espanyols no castellans. Pera ells sembla prohibit el mo.º més natural y apte per apendrer una professió, el medi més adequat d'actuar y expressarse, siguent una realitat, tan certa com irritant, la paradoxa de que mentres a l'Universitat de París o de Zurich pot presentarse

la *Memoria* doctoral escrita en català, no pot ferse aixó en les Universitats espanyoles. (1) La llegua catalana, admesa y honorada en les Universitats estrangeres, és rebutjada y desterrada de les Universitats espanyoles, siguent com és una *llengua espanyola ben neta de tota taca de bastardia*, com digué en ocasió ben solemne el gran Menendez y Pelayo. (Discurs dels Jochs Florals, 1888). Y no sols la Memoria doctoral, sinó que ni una lliçó en les escoles primaries podem dir-la en la nostra llengua, que és també la del mestre y la de tots o quasi tots els deixebles. ¿Ahont és, per lo tant, la llibertat d'apendrer la professió del modo que millor ens sembli, si se'ns priva d'apendrerla a la nostra manera y se'ns obliga a apendrerla a la castellana? Aquest és l'absurde, l'esclavatje entronissat per els pan-castellanistes; l'intellectual català, la ciencia y art catalans, tan respectats y estimats al estranger, no tenen, com a tals, dret a la vida dintre d'Espanya si no se disfressan en castellà. (2)

No és sols ab els tres articles esmentats, 13, 15 y 12, que está en pugna l'exclusiva oficialitat de la llengua castellana sinó que ho está ab tot l'esperit de la Constitució vigent, que és la lley fonamental del Estat espanyol. Tota la Constitució de 1876 está informada d'un esperit essencialment igualitari, que regoneix iguals drets y debers a tots els espanyols. Per aixó proclama en el art. 75 que, fora les variacions que les lleys determinin, uns mateixos Codis regirán en tota la Monarquia y que sols hi haurá un fur per tots els espanyols. En el art. 3 se consigna que tots els espanyols están obligats a defensar la Pàtria y contribuir proporcionalment als gastos del Estat, Provincia y Municipi, y tots els drets y garantíes consignats en els art. 4, 5, 6, 9, 10, 13, 14 y 16 a tots els espanyols per igual se concedeixen.

Donchs bé, l'oficialitat exclusiva del idioma castellà destrueix sustancialment, y en multitud de cassos—els més capdals de la vida pública y privada—aquest regisme polítich igualitari que la Constitució vigent proclama, porque d'aquesta exclusiva concedida a la llengua castellana resulta qu'els escolars, els professors, l'empleats, els funcionaris casellans tenen el *dret* d'usar sempre y per tot arreu la seva llengua nadiua y tots els demés espanyols el *deber* d'entendrerla y en la mateixa contestarlis (si no volem veurer desatesos nostres drets o exposarnos a un desayre) mentres que'ls vaschs, catalans y gallechs—uns set milions d'espanyols—no tenim aquest *dret*, sinó, al revés, el *deber* d'estudiar, apendrer y parlar un'altra llengua, ademés de la propia, tot y esser aquesta tan honorable y espanyola com la imposada. De manera que els castellans no tenen el *deber* de saber altre idioma qu'el propi, y ademés tenen el *dret* de parlarlo sempre, fins fora del seu territori, mentres que nosaltres *hem* de sapiguerné dos, y ni dintre nostre país podem usar oficialment el propi, en el qual els castellans no tenen el *deber*—ni la voluntat—d'entendrer-nos.

L'Estat tutela y garanteix *sempre y arreu* als castellans el *dret* d'usar llur idioma, però desconeix y nega sistemàticament el *dret*, no menys respectable, dels espanyols a usar el propi y ens *obliga* a postergarlo y a ferlo servir sols per estar per casa.

En menys paraules: Pera els castellans tot son *drets*, en lo referent al llenguatge y ses conseqüencies, que no son poques ni petites, com tenim demostrat ja, però per als espanyols no castellans tot son *debers*. Pera els primers tot son *facultats y preferencies*, per als segons tot son *prohibicions y postergacions*. ¿Ahont és l'igualtat política entre els espanyols estatuada per la vigent Constitució?

No hi ha tal, sinó un veritable, encare que dissimulat, regisme de cartes en pro-

fit d'una de les raçes espanyoles que's creu superior a les altres y ab d'et per absorbirles supeditarles, essent així que quiscuna d'aquestes val tant com ella, per lo menys, y ni per llur estat present, ni per llur gloriós passat, ni pel bé general d'Espanya en l'avenir han d'esser absorbides y trepitjades com preté la rassa que monopolisa el governament del Estat.

J. P.

(1) Es ben sabut que fa cinch o sis anys D. Amaden Pagés y D. Antoni Griera se doctoraren a la Sorbona y a la l'Universitat de París respectivament representant la reglamentaria *Memoria* escrita en català, y siguent abdues ben rebudes en aquells Centres decents.

(2) Un altre fet que confirma nostra paradòxica asserció. El *Bulleti meteorològich* del Observatori Patxot de Sant Feliu de Guixols trobaba bona acullida y correspondència en els Observatoris estrangers, però no en els del Estat espanyol... porque estava escrit en català. ¡Sempre aquesta mania de considerar com no espanyol lo no es castellà!

AGRE-DOLÇ

El Reformista s'ocupa llargament de nosaltres en la seva darrera editorial, i ho fa en un tó de censura tan moderat i correcte, que ha sigut per nosaltres una nova sorpresa, com igualment ho fou aquell humorisme que un dia li retriem. I no fora en veritat prova de genilesa si nosaltres no responguessim a la cortesia del seu companyerisme.

El Reformista comença veient una pregonia contradicció entre l'idealisme periodístich que un dia proclamava un company nostre entrenyable, i els atacs personalistes que veu mantes vegades repetits en la nostra edició quinta.

El Reformista confon indubtablement els termes en que el nostre *Pons* planteja les seves consideracions sobre periodisme, i les coses en aquest terreny anem a donar una interpretació que gairebé és *auténtica*, i per consegüent del tot acceptable.

L'idealisme periodístich està proclamat per vosaltres com norma, i sobre ell ha de girar tota la nostra existencia; EL GIRONÉS pot van'ar-se de que l'idealisme vessava aleshores i sempre per demunt de la vibració de les nostres paraules, i que'n el nostre esperit vivia rutilant i esplendorós l'ideal de Catalunya.

No val contondre la *gazetilleria* amb la que *El Reformista* anomena atac personal per haver dit coses a individus determinats, porque en un ordre polítich, referint-se a homes que ac'uen en públic, mentre se mantingui en aquesta esfera i no's descendeixi a terrenys d'ordre privat, pot i deu tenir un periòdic que lluita en un cap definit de la política, aquella agresivitat natural i lògica per atacar i defensar-se. La fina ironia i declarar els desprestigis polítichs d'un home que escriu o parla, no pot calificar-se d'armes reprobables, porque sino, com deiem, confondriem evidentment els termes.

La *gazetilleria* periodístich, se caracteritza per l'insustancialitat, i la grolleria com a norma; i mai l'agressivitat pot admetre's a com sinònim de periodisme *gazetiller*. En periodisme succeix una cosa semblant que'n el sport de boxa; se pot boxegar sense detriment de la dignitat propia, mentre en l'ac no's rebassin límits impropis o repulsius.

A més nosaltres hem vist atacar i menyspreuar ideals sacratíssims; la llengua veneranda de Catalunya, que és Catalunya mateixa, per gents sense cap solvencia política, per gents que políticament van sols orientades per impulsos d'odi o per la farum de vells i desacratiats procediments.

I a la vanitat i a la simpleza no pot certes ar-se seriament, i sols pot tenir eficacia el palesar els prestigis dels que tenen semblants desaprensions, sense que's pugui dir que és això *gazetilleria*, porque els homes públics, com tots sabem, no son intangibles, sobre tot quan se'ls combat dintre un aspecte purament polítich.

en el seu caràcter d'homes representatius.

Si la argumentació de *El Reformista* pogués acceptar-se i triomfés, tampoc podríem retreure a un autor, o a un còmic, o a un artista, els seus defectes, perquè descendiríem a un terreny personal moltes vegades, i aleshores la crítica seria un baix procediment, quan es en el bon sentit de la paraula un art de positius mereixements.

Per fi, advertim a *El Reformista* que per tirar la primera pedra precisa estar net de tot pecat, i que parlin per nosaltres les campanyes moltes vegades ben virulents que sosté amb *El Autonomista* i contra el senyor del Pozo i del Rio.

Prò si no escau ni acceptem a *El Reformista* el paper de Mentor que s'abroga, en canvi nosaltres ens complaem en correspondre a la simpatia que amb notable gentilesa ens brinda.

* * *

La premsa diària de la localitat s'ha ocupat aquesta última setmana de les anormalitats pedagògiques que passen en la Càtedra de Pedagogia de la Normal de Mestres de nostra ciutat.

Sobretot nostre benivolgut confrare *Diario de Gerona* amb el seny i valentia que son característics de les seves campanyes, ha posat en trista evidència el Professor i Director dimisionari senyor Costal.

Les ensenyances que dit senyor dona a classe, i que la campanya a que ens referim ha posat de relleu, les estimem altament censurables.

Devant de semblants enormitats creiem que no n'hi ha pas prou amb que dit senyor dimiteixi del càrrec de Director, sino que se li ha de privar d'ensenyar en nostre Normal i en totes les d'Espanya.

Ens sembla que aquest nostre criteri es el més encertat ja que sino podríem ben justament dir als joves normalistes: Per aprendre Pedagogia i esser ben instruits, serà millor que no aneu a classe.

* * *

En l'estació que s'ha construït a un extrem del carrer del Pont Major per el tranvia de Flassà a n'aquesta ciutat, s'hi havia posat una bandera catalana per a senyalar haver-se arribat a la cuberta, seguint la tradicional costum dels nostres paletes.

La setmana passada se'ns digué que uns senyors d'obres públiques l'havien feta treure. Anarem a veure-ho i la bandera estava en son lloc rebent el bès de l'aire. Era que els paletes l'havien tornada a col·locar prescindint, com és de justícia, de l'ingerencia arbitrària d'aquells enemics de la gloriosa ensenya de les quatre barres.

Però la bandera catalana ha tornat a esser treta i ens han assegurat que ha sigut per imposició d'aquells mateixos senyors d'Obres públiques als qui no ha gosat desairar el contratista de l'obra.

Ens agradarà sapiguer el nom d'aquells senyors qui tenen l'atreviment d'insultar la nostra bandera, perquè insult és lo que han fet, del que se n'han de sentir to s els bons catalans.

Ens permetem re'ordrar al Sr. Enginyer Jefe d'Obres públiques i al Sr. Governador Civil que està vigent la llei de jurisdiccions i en ella se castiga l'insult a les banderes i embemes regionals.

Ensems encoratjém als contratistes i paletes de nostra ciutat a que possin, arreu on fassin cuberta, la bandera catalana perquè si an els al·ludits senyors no'ls hi agrada, hagin de pendre forsa tita.

Juventut Catòlica - Regionalista

Idealitat, no més?

D'entre la pluja de dicteris i acusacions que'ns dirigeixen de to arreu —perquè els regionalistes tenim la sort de que cap partit ens pugui veure.— n'hi

hà un de molt curiós. S'ens diu que estem posseïts d'una gran obcecació i que sols vivim d'idealitats.

¡Cà! Desgraciadament que fos aixís, perquè en veritat s'ha de reconèixer que dolenta és la idealitat que no arborava cap pràctica que no està arborada per cap idealitat; aquella fatalment acabarà degenerant en fanatisme; aquesta faltada d'un foc que l'escalfi i vivifiqui, irà poc a poc esmortuint-se i caiguen en les més abjectes i ridícoles baixeses.

Nosaltres no vivim solsament d'idealitats.

Som idealistes i som pràctics a la vegada.

Precisament en aquest fet està enclosa la virtualitat del regionalisme: en saber presentar agermanades, compenetrades aquestes dos forces.

¿Qué més ideal que la llengua? Però en canvi també ¿qué més pràctic que la cultura que al escalf d'aquesta llengua es desenrotllada?

¿Qué més ideal que l'amor a Catalunya i que més pràctic que l'engrandiment industrial, econòmic, comercial i financer de nostra terra, que és projecta a l'entorn d'aquest patriotisme?

Hi ha partits massa pràctics: son aquells que prometen molt i no donen res. Hi ha homes d'un idealisme (?) exagerat: son aquells que criden «¡Biba España!» amb *b* alta. Tant amb els primers com amb els segons no hi ha pas perill de que'ns avinguem mai. Nosaltres entenguent que tots els extrems son dolents ens hem posat en una situació intermitja. Per això som tan atacats. ¡Es clar; si fins les pedres que's tiren ells amb ells han de passar per nosaltres!

Quedem, doncs, en que som uns idealistes pràctics i uns pràctics idealistes. Tinguent això en compte si se'm demanés una definició del regionalisme m'advertiria per la següent: *una composició de poesia i filosofia; la primera ens fa viure, l'altra ens ensenya a viure.*

JOAN BADIA

A cà la Ciutat

Els de *Patria* tenen cinc correligionaris a l'Ajuntament. Ells voldrien a cada número poguer glosar la llur tasca i el paper que fan a les sessions. Però no poden fer-ho per allò de que «quan no n'hi há no'n pot rajar».

I vinga aprofitar-se amb el Sr. Sagrera i Vizcaino i posant-lo en ridícol talment com fá l'*Heraldo*, la prosa del qual es veu que se l'*empolla* cada número el Doctor Sagrera, ja que acabada la sessió —durant la mateixa ja quasi no gosa enraonar— no se'n pot dir altres arguments que els que s'han escrit en aquell periòdic.

Aquell Sr. A. B. N., qui are se firma X diu que el Sr. Sagrera, «posee como nadie, el don de la firmísima convicción de los ideales políticos que sustenta» i que «quiere que se respetan las leyes», sense recordar-se que encare no fá mig any que deia que no'n tenia cap d'ideal polític sino les ganes de ser regidor per més quartos que li costés i que va estar dubtant a veure si se'n aniria amb la minoria maurista o la jaumina i sense recordar-se de lo que li retreia EL GIRONÉS sobre el pregón respecte que al senyor Sagrera mereixen les lleis tinguent obertes dos farmacies amb un sol titular i posant-se en els retòls el títol de Doctor sense esser-ne.

S'ocupen, també, de la petició del mateix regidor de que's llegís en la sessió una R. O. que nostre company, senyor Masó, ant assentiment de tot el Consistori, demanà que quedés demunt la taula. Diuen que el Sr. Sagrera no s'hi oposà «en atención y correspondencia» a haver permès, també, que quedés demunt la taula el dictàmen recaigut a la

instància de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana». Però, no és que el Sr. Sagrera hagués procedit «en atención y correspondencia» sino que se quedà veient visions quan el Sr. Masó formulà la seva petició i no sapigué que contestar perquè la contesta no anava compresa en la lliçó.

El Sr. Sagrera si hagués estat un xic llest s'haguera conformat amb que quedés demunt la taula però primerament haguera insistit en que's llegís la R. O., talment com se feu amb el dictàmen que citen els seus correligionaris buscant paritat en dugues qüestions que no la té.

I no és extrany que el Sr. Sagrera no se'n adongui de totes les seves rellicades perquè és molt ignocent. Figureu-vos que aquets dies ha repetit varies vegades, a propòsit de lo que li retreiem del seu títol de Doctor, aquesta explicació: «Al dir-me això no més fan que fer-me favor, perquè sino soc Doctor això demostra la meua modestia, car si no fós tan modest, ja m' en hauria passat, puig no més significa fer una memoria que molts la fan traduint-la d'un llibre estranger».

Nosaltres quan anavem a estudi haguérem dit que la modestia consistiria en tenir el títol de Doctor i no ostentar-lo; però no tenir-lo i posar-lo en els lletreros n' haguérem dit immodestia i petulancia i en el cas d'un farmacèutic ganes d'enganyar al públic.

Però are... deuen haver-se canviat els termes.

CULTURA I ART

Dissapte passat tingué lloc la manifestació artística que els alumnes de la «Escola d'Art Dramàtic» havien de donar al Teatre Principal.

Començà l'acte amb un parlament de la Adrià Gual, molt ben escrit, molt ben esfressat, prò que de cap manera podem estar-hi conformes per fer-se en ell uns judicis per demés severos i agressius per a alguns o quasi tots els nostres autors dramàtics, i que entenem mereixen un altra respecte i consideració, apart de que les obres llurs son d'una forta valú i han corregut el mon triomfalment. Que en Gual digui que no tenim Teatre Català, cada hu té la seva manera de pensar, però d'això a mostrar una agressivitat vers qui amb el seu entussiasme i abnegació conreua l'art escènic amb fé, entussiasme i merits, aixó la veritat ho trobem molt malament en boca de l'Adrià Gual.

Després de la conferencia ens donaren la representació de «Els Pobres menestrals» que interpretaren molt bé els alumnes de l'«Escola de Declamació», resultant del seu treball un conjunt molt discret. No ens deturarem a particularitzar, ja que tots treballaren amb fé i acert.

Després «Eridón i Amina» de Goethe que siga dit amb sinceritat, no anà bé. Varem veure-hi manca d'assaigs; els intèrprets de la deliciosa pastorel·la no anaven segurs i fins varen trencar-se alguns versos per manca d'unitat i estudi.

La direcció de l'escena, acurada i el decorat discret. Els aplaudiments hi varen ser abundosos i es cridà a escena al autor de «Els pobres menestrals» que fou ovacionat.

Rebin els alumnes de l'«Escola» una felicitació per el seu treball que pot esdevenir del tot meritíssim.

* * *

El Govern ha concedit al Ajuntament de Girona 2.500 pessetes per a l'organització de Colonies Escolars. Es desitja que amb la voluntat de l'un i l'altre, es pugui donar als infants necessitats, uns dies de restabliment i que els aires

de la montanya serveixin per a beneficiar als seus pulmons i donarlos-hi nova vida.

* * *

Avui a «Athenea» hi haurà una sessió íntima selectíssima. Es tracta d'una conferencia del Mestre Pecanins sobre «Cansons populars» amb il·lustracions musicals, cantades per la gentil senyoreta Rosa Miró. Aquesta sessió te un verdader significat de sessió íntima i d'educació musical.

Esperem amb interès la vetllada, que sabem en guardarem record gratíssim.

* * *

Les reunions preparatòries per a dur a felicitèrme l'obra de l'Escola d'Arts i oficis, van celebrant-se paulatinament i van organitzant-se les diferents complicades qüestions que formen el total de l'«Escola».

S'assegura que podrà obrir les portes per l'Octubre vinent i que la seva manera d'ensenyar ha de donar fruits profitosos per a totes les Arts i Oficis.

* * *

S'ha constituït a Girona una Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, per ser més d'onze els socis de dita entitat residents an aquesta capital.

Segons els Estatuts de la Protectora, va procedir-se a l'elecció dels càrrecs de President, Secretari i Tresorer, que foren confiats respectivament al Dr. D. Josep Pou i Batlle, a D. Abelard Fàbrega i a D. Tomás Sobrequés.

Siguent el «Centre Catalanista» soci col·lectiu de la Protectora d'Ensenyança catalana, l'hostatge d'aquesta Delegació serà en el nostre «Centre»

CLARI

GAZETILLA

EL COMPANYY BOSACOMA.—El nostre dilectíssim company de Redacció En Jaume Bosacoma i Pou, ha sigut nomenat Registrador de la Propietat de Puerto de Cabras (Canarias).

Desitgem al nostre entranyable amic tota mena de prosperitats en l'exercici de la seva carrera, que ha inaugurat ja amb exit ben notable, sobretot en les oposicions a Madrid en les que donà proves del seu valer i de les seves rellevants condicions.

NECROLÒGICA.—Després de cruel i ràpida enfermetat, ha mort el nostre benivolgut amic En Narcís Adroher, emplejat del Ajuntament de Girona.

Tothom que coneixia al Adroher, haurà sentit tan punyent dissort, perquè les belles qualitats que acompanyaven al nostre company, li guanyaven generals simpaties i amistats.

Ahora la nostra causa, haurà perdut un dels seus més entussiasmes seguidors. Al cel sia.

Corones dentals Audouard

de 2! Kts., fetes a mida i col·locades en dos hores, estalviant viatges i visites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiogràfics

d'anomalies de la dentició en els infants i d'enfermetats dels ossos i demés desordres de les sinuositats bucals

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d'or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

GRAN FÀBRICA
d' Higuarents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de
JAUME REGÁS
Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIA
de **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22 - (Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorres de totes classes.

Trajos per a nens

F. SOLÀ

Optic i Joier

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA

Busquets i Llapart

BANQUERS

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. - GIRONA

Telefons: Úrba, 88 - Interurba, 53

Comprém i veném, a l' acte, tota classe de valors nacionals i estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja, totes les operacions de

BANCA, BORSA, CANVI, VALORS i CUPONS

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telefon 204 - Figuerola 33. - GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments, fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er. - Girona

Telefon interurba núm. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS
I COTXES DE LLOQUER

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciudadans, 10 i Ronda Figuerola
Telefon 221 Telefon 236

Especialitat en carruatges per a empreses particulars i oficials, casaments, bateigs i enterraments, etc., etc.

Economia en els preus

GRAN ESTABLIMENT
de **MANUEL PUJADAS**

Antiga CASA BONET, fundada en 1840

Abeuradors 10 i 12

Rambla de la Llibertat, 39
GIRONA

Camiseria, Merceria, Perfumeria, Llenceria,
Optica de Precisió

nmens assortit en Coibates, Teixits i genres de punt per a la temporada d' hivern
ESPECIALITAT EN ELS ENCÀRRECS

SABÓNS

Barangé

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

Alfred Ferrer

SASTRE-MODISTO

Plaça Constitució, 4, 1er

i Plaça Bell-lloch, 2, 2^{on}

GIRONA

IMPREMTA
I LLIBRERIA

D. TORRES

OBJECTES

D' ESCRIPTORI

GIRONA PL. CONSTITUCIO, 9

SASTRERIA SMART

de **J. Fernandez**

Ciudadans - 18

Tall inmillorable.
Les mes altes novitats
en tota temporada

Perruqueria de
R. CARBÓ

Ciudadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barbu

Servei esmerat

i antiséptic.

Abonaments

especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciudadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9

Josep M.ª Riera i Pau

Metge Especialitzat en Malalties de

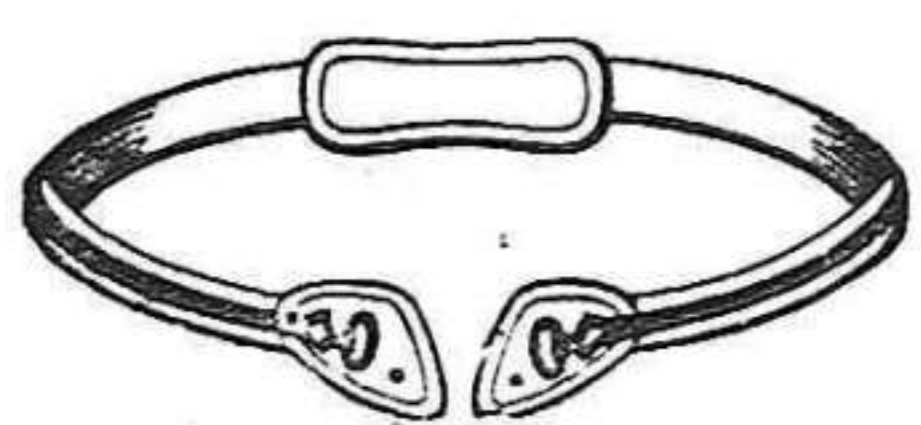
GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la col·locació de tota mena d' aparells per a corregir les deformitats del cos humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fóra	2'00 "
Numero solt	0'10 "